

Pääkirjoitus

Syntymä

Pirkko Siltala nukkui pois viime vuoden lokakuussa. Marja Lindqvist kirjoitti koskettavan muistikirjoituksen edelliseen *Psykoterapian* numeroon, josta käy ilmi, miten mittavan työuran Siltala ehti elämänsä aikana tehdä ja miten monialaisesti hän oli perehtynyt. Askeleet, jotka hän otti, olivat rohkeita, ja ne ovat muodostaneet polkuja vaikeakulkuisiinkin maastoihin. Myös hänen kirjallinen tuotantonsa on laaja, ja näin meillä uteliailla on mahdollisuus vaeltaa hänen sanojensa viitoittamana viisautta pulppuaville ja virkistystä tarjoaville lähteille yhä uudelleen. Siltala kirjoitti niin laajasti eri aihepiireistä, että tiivistäminen tuntuu epäoikeudenmukaiselta; jotain tärkeää jää väistämättä pois, mutta hän oli syventynyt ainakin ruumiillisuuteen ja symbolisatioon, tietoisuuteen ja tiedostamattomaan, varhaiseen vuorovaikutukseen, lapsuuteen, nuoruuteen, vanhenemiseen ja kuolemaan – käytännössä koko elämänkaareen – sekä monipuolisesti kulttuuriin ja taiteeseen.

Kuolemasta hän itse kirjoitti rohkeasti ja kunnioittavasti, omasta kokemuksestaan kuolevien psykoterapeuttina ja kanssakulkijana. Kirjoittaessaan haavoittavasta ja eheyttävästä kuolemasta hän siteerasi Maurice Blanchotia, joka totesi, ettei kuolema ole vain jotain annettua, vaan jotain, joka ihmisen täytyy saavuttaa. Kuoleman mysteeri on psykologisesti läsnä elämän alusta alkaen, ja sillä on monet kasvot – jokainen luo omanlaisensa suhteen kuolemaan omien kokemustensa sekä mielikuvien, symbolien ja myyttien avulla. Ehkä eheytyminen voi ilmentyä kuolevaiseksi tulemisen mahdollisuutena, elämän merkityksellisyyden löytämisenä oman ihmisyyden ja rajallisuuden hyväksymisen kautta. Kuolemassa näyttäytyy tuolloin elämän mahdollisuus.

Elämän inhimillisyys näyttäytyy haavoittuvana ja merkityksellisenä tämän lehden numerossa, kun tapaustutkimuksissa kohtaamme perheiden todellisuutta uusiin olosuhteisiin sopeuduttaessa. Saamme artikkelien osuudessa jakaa tuoretta ja ainutlaatuista satoa Varsinais-Suomen Lääkäripalvelu Oy:n järjestämän ja Helsingin yliopiston hyväksymän ensimmäisen varhaisen vuorovaikutuksen kouluttajapsykoterapeuttikoulutuksen opinnäytetöistä. Yhteisvanhemmuutta, isyyttä ja perinataalimenetystä käsittelevät artikkelit liikkuvat herkkien aiheiden äärellä. Sisäiset suhdeverkotot punoutuvat uusien muotoihin, kun lähisuhteissa koetaan muutoksia ja menetyksiä. Varhainen hoiva aktivoi tietoisesti ja tiedostamattomasti osapuolten omia varhaisia mielikuvia hoivatuksi tulemisesta, mikä tarjoaa psykoterapiassa väylän kohdata ja käsitellä lastenhuoneen kummituksia ja enkeleitä, suhdekokemusten kipua ja lohtua – tehdä näkyväksi se piilossa ollut, mitä on eläessään mukanaan kantanut.

Piilossa olevaa, tuntematonta ja elämän ihmeellisyyttä on Esko Klemelä uransa aikana pohtinut paljon. Hänen 80-vuotisjuhlaseminaarinsa järjestettiin Nuuksiossa 15.–16.11.2024. Wilfred Bionin ajatuksista inspiraatiota ammentanut yhteisöllinen tapahtuma kantoi nimeä ”Tuntematon tunne – mikä psykoanalyttisessä työssä kiehtoo?” Seminaari sai kiitosta yhteisöllisyydestään ja vapaamuotoisesta tunnelmastaan, josta osallistuneet ovat jälkeensä lämpimästi kertoneet. Mikko Kulmalan seminaarikuulumisesta käy ilmi, että myös jännitystä ja pelkoa on koettu pienryhmissä ja suurryhmissä, kun osallistujat on jätetty ihmettelemään, mitä kehkeyty yhdessäolosta ilman ohjeistusta. Tästä uuden ilmentymisen mahdollisuudesta ja rohkeudesta ehkä syntyi tuo osallistujien kokemus jostain ainutlaatuisesta. Kun on uskaltanut luottaa elämän kannattelevuuteen, se parhaimmillaan palkitsee tarjoamalla jotain ennennäkemätöntä, voi tulla kosketetuksi

uudella tavalla. Klemelä on itse kirjoittanut vapaamuotoisesti omasta esitelmästä, ja seminaarin alustuksista on koottu sikermä kauniita, koskettavia ja ajatuksia herätteleviä kirjoituksia.

Yhteisöllisyys on toteutunut myös muissa seminaareissa ja kokoontumisissa. Suomen Psykoanalyttinen Yhdistys ja Therapeia-säätiö järjestivät historiallisesti yhteisen seminaarin osuvalla otsikolla ”Yhdessä ja erikseen – vuoropuhelua rakentamassa”. Joonas Mikkola kirjoittaa lämmenhenkisestä tunnelmasta esitelmien aikana, mutta puhuttelevasti myös esitelmien välissä, lounas- ja kahvitauoilla, ollaan löydetty samanhenkisyttä ja jaettavaa. International Forum of Psychoanalysis (IFPS) järjesti suuren kansainvälisen kokoontumisen Bergamosssa, Italiassa, johon osallistui toistakymmentä suomalaista, ja kuusi heistä myös esitelmöi tapahtumassa. Riemastuttavassa seminaarikuulumisessa saamme lukea eksymisistä ja kommunikaation häiriöistä, mutta kirjoituksen läpi kuultaa inhimillinen lämpö, yhdessä olemisen ja tekemisen ilo. Itse osallistuin kirjoittajaklinikkaan Therapeia-säätiön tiloissa 1.2.2025, ja uskoakseni sielläkin kylvettiin siemeniä tuleville yhdessä tekemisen hedelmille. Koin tunnelman, keskustelun ja yhteisen äärelle kokoontumisen elävöittävänä. Kiitos osallistujille!

Maapallo alkaa hiljalleen siirtyä kiertoradallaan kohtaan, jossa pallonpuoliskomme on kallistettu aurinkoon päin, ja saamme vastaanottaa enemmän valoa tänne pohjoiseen. Vähäluminen ja sateinen talvi on ollut pimeää ja kostea. Jatkuvassa pimeydessä mieli kääntyy herkemmin sisäänpäin, ja valoherkistä aistillis-ruumiillisista tallenteista saattaa mielen pimiössä kehittyä tunteita herättäviä kuvaelmia. Kuin valokuvauksessa, jossa jo olemassa olevasta sekasotkusta rajautuu tietyt esiin nostetut piirteet havainnon kohteeksi. Silloin voi kokea ahdistusta omasta äärellisyydestä, joka korostuu ääretöntä tiedostamattoman pimeyttä vasten, kuten Klemelä kirjoittaa. Toisin on tyhjän taulukankaan edessä, jolloin avautuu mahdollisuus synnyttää uutta. Molemmat lähestymistavat elävät rinnakkain. Maailma elää meissä, ja me elämme maailmassa, synnymme uuteen ja synnytämme uutta. Odotan kevätauringon valoa, uuden elämän versomista, Leena Krohnin (2021, 20) sanoja maistellen: ”...orgaaninen elämä perustuu palauttamattomalle metamorfoosille. Ihmiselämä ei kertaakaan itseään, olemme huomenna toisia kuin eilen. Paluuta ei ole.”

Markus Johansson
päätoimittaja

Kirjallisuus

Krohn, Leena (2021). *Mitä en koskaan oppinut*. Helsinki: Teos.